

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՍ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ.Գ.Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 11

«15» հունվարի 2025 թ.

ՍՀ/բ-144 Դեֆեկտոլոգիա

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ Ընդհանուր մանկավարժություն /011301.00.6/

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա /011301.01.6/

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Մանկավարժության և հոգեբանության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

առկա,

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

4 կ. առկա 8-րդ կիսամյակ

Դասախոս՝

Նելլի Արարատի Ներկարարյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե՝

nelly.nerkararyan@gmail.com

Վանաձոր- 2025թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը	3
3.	Դասընթացի խնդիրները և դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	9
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	9
8.	Դասավանդման մեթոդներ	11
9.	Ուսումնառության մեթոդները	12
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	12
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	14
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.1	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.2	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	18
12.3	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	21
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	29
14.	Գնահատում	30
14.1	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	31
14.2	Հարցաշար	31
14.3	Գնահատման չափանիշներ	31
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	37

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Հանրակրթական դպրոցի առջև դրված է բարդ ու պատասխանատու խնդիր՝ ուսուցման և դաստիարակության պրոցեսում ապահովել յուրաքանչյուր երեխայի անձնավորության ներդաշնակ զարգացումը: Այս բարդ խնդիրը ուսուցման պրոցեսում լուծելիս ուսուցիչները հաճախ հանդիպում են զգալի դժվարությունների: Հատուկ մանկավարժական ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ տարրական դպրոցի կրթական ծրագրերը չեն կարողանում լրացնել 20-30 տոկոս, իսկ աշակերտների 70-80 տոկոսը ուսուցման հատուկ ձևերի և մեթոդների կարիք են զգում: Զարգացման և վարքի շեղումներով, սոցիալական դեխացիայով և դպրոցական դեզադապտացիայով երեխաների թվի ավելացումը բերում է հանրակրթական դպրոցներում զարգացնող դասարանների բացման անհրաժեշտությունը:

Դեֆեկտոլոգիայի դասընթացը կոչված է նախապատրաստելու ուսանողներին զարգացման վարքի խանգարումներով երեխաների հետ արդյունավետ աշխատանքին:

Նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին կրթական պրոցեսի կազմակերպման առանձնահատկությունների հետ ոչ միայն օժանդակ դպրոցներում և հատուկ հաստատություններում, այլ ներառել ապագա ուսուցչին կորրեկցիոն, շտկող մանկավարժության աշխարհը, ցույց տալ բարդությունները և դժվարությունները, սոցիալական և մանկավարժական պրոբլեմները, որոշել հարցերի այն շրջանակը, որի հետ առնչվում է ուսուցիչը:

Երեխաների պրոբլեմները լուծելու համար բացահայտել հատուկ ուղիների առկայությունը:

Դասընթացի խնդիրները.

ուսումնասիրել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող (կույր, թույլ տեսնող, խուլ, թույլ լսող, սակավամիտ, լեզվական, հենաշարժողական օրգանների, վարքի զարգացման խանգարումներ) երեխաների հոգեֆիզիոլոգիական զարգացման առանձնահատկությունները, նրանց կրթության, ուսուցման և դաստիարակության օրինաչափությունները և օրենքները:

ձևավորել մանկավարժական մոտեցումներ, մտածողություն, աշարհայացք, հմտություններ և կարողություններ հատուկ, շտկող, ներառական կրթություն իրականացնելու գործընթացում:

կատարել երեխաների կրթության ընդհանուր և հատուկ անալիզ
որոշել հատուկ, կորրեկցիոն զարգացնող ձեռնարկությունների, սոց ապահովության կենտրոնների, վերականգնողական կենտրոնների գործունեության նպատակները, խնդիրները և հիմնական ուղղությունները
ստեղծել ուսուցիչների նախապատրաստման ուսումնա-մեթոդական բազա
հետազոտել և կիրառել ինտեգրացիան կրթության և սոցիալ-մշակութային բնագավառում, իրականացնել ծնողների հոգեբանա-մանկավարժական նախապատրաստումը:

Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Գիտելիքների և կարողությունների մակարդակը, որոնք ուսանողը պետք է ունենա տվյալ առարկան ուսումնասիրելու համար:

Բազմազան կարիքների տարբերակում և դրանց արձագանքելու հմտություն, ինչը թույլ է տալիս ուսուցչին խրախուսել անհատական ուսումնառությունը դասարանում:

Ծնողների և ընտանքների հետ համատեղ աշխատելը:

Համագործակցություն և թիմային աշխատանք, որն օգնում է ուսուցիչներին արդյունավետ աշխատել այլ ուսուցիչների, ինչպես նաև կրթական և այլ ծառայությունների մի շարք մասնագետների հետ միևնույն թիմերում՝ դրպոցի ներսում և դպրոցից դուրս:

Բոլոր ուսուցիչների համար ներառական ուսուցման հետ մեկտեղ մանկավարժական կրթության համակարգերը պետք է տրամադրեն նաև հետևյալ հնարավորությունները.

Մասնագիտացած ուսուցիչների ուսուցում՝ ներառական միջավայրում բոլոր ուսուցիչներին աջակցություն տրամադրելու համար մասնագիտական ռեսուրսներ ստեղծելու և պահպանելու նպատակով:

Համօգտագործման ուսուցման հնարավորություններ տարբեր ծառայությունների և ոլորտների մասնագետների համար՝ արդյունավետ համատեղ աշխատանքին աջակցելու նպատակով:

Ուսուցում/վերապատրաստում դպրոցների/կրթական հաստատությունների ղեկավարների համար՝ զարգացնելու նրանց առաջնորդի հմտությունները և գաղափարը ներառական արժեքների և պրակտիկայի խթանմանը համահունչ:

Դասընթացի վերջնարդյունքը

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա.

Դեֆեկտոլոգիա (հատուկ մանկավարժություն) գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, հայեցակարգը, բովանդակությունը, միջազգային փորձը և սկզբունքները, հատուկ կրթության որակի ապահովման և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, միջոցները, հատուկ ուսուցման կազմակերպման մեթոդիկաներն ու տեխնոլոգիաները, հատուկ կրթության իրավական, օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները:

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.

պլանավորել, կազմակերպել և իրականացնել մանկավարժական գործընթացը և վերլուծել ծագած հիմնխնդիրները, օգտվել հանրակրթության չափորոշից և կազմել ներառական գործընթացի կազմակերպման փաստաթղթեր, դրսևորել մանկավարժական վարպետություն և օգտվել ՀՀ օրենքներից ու նորմատիվ փաստաթղթերից:

Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.

հատուկ ուսուցման մեթոդիկաներին և տեխնոլոգիաներին, մանկավարժական աջակցության ձևերին, ներառական ուսուցում իրականացնող դպրոցների և ընտանիքների համագործակցության ձևերին, աշակերտների կրթական կարիքների, նրանց գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների գնահատման գործիքակազմին:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական գործիքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը:

վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

- ✓ կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
  - ✓ հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
  - ✓ մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
  - ✓ տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն,
  - ✓ մանկավարժական խնդիրների լուծում,
- որոշումների ընդունում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական համակարգային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՀԳԿ) ձևավորմանը:

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ✓ հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ✓ սովորելու ունակություն,
- ✓ նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,
- ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
- ✓ առաջնորդի հատկություններ,
- ✓ ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
- ✓ նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն,
- ✓ նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,
- ✓ որակի կարևորության գիտակցում,
- ✓ հաջողության ձգտում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը:

- ✓ դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
- ✓ հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ✓ համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ✓ ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ✓ կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ✓ ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,
- ✓ դրսևորել ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում,

- ✓ քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները,
- ✓ տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ✓ ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,
- ✓ ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,
- ✓ տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

.Մանկավարժական կոմպետենցիաների առումով մագիստրոսը պետք է.

- ✓ Կրթության քաղաքականությանը վերաբերող հայեցակարգերը, տեսությունները և հիմնահարցերը համակարգված վերլուծելու կարողություն (ՄԿ-1),
- ✓ Առարկայական գիտելիքների համակարգը կրթության քաղաքականության և բովանդակության մեջ կիրառելու կարողություն (ՄԿ 2).
- ✓ Սեփական արժեքային համակարգի նկատմամբ ռեֆլեքսիա (ՄԿ 3).
- ✓ Կրթությանը վերաբերող գիտությունների հայեցակարգերին և տեսություններին քննական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն (ՄԿ 4).
- ✓ Կրթական ծրագրեր և ուսուցման գործընթաց նախագծելու, պլանավորելու, նախապատրաստելու, կազմակարպելու, իրականացման գործընթացը դեկավարելու, արդյունքները կանխատեսելու և դրված նպատակները իրականացրած լինելու մակարդակը գնահատելու կարողություն (ՄԿ 5).
- ✓ Սովորողների բազմազանությունը և ուսուցման գործընթացի բարդության աստիճանը ընկալելու կարողություն (ՄԿ 6).
- ✓ Կրթական գործընթացի մասնակիցների տարբեր դերակատարումները ընկալելու կարողություն (ՄԿ 7).
- ✓ Կրթության համակարգի կառուցվածքը և նպատակը հասկանալու կարողություն (ՄԿ 8).
- ✓ Տարբեր համատեքստում կրթական հետազոտություններ կատարելու կարողություն

(ՄԿ 9).

- ✓ Խորհրդատվական հմտություն (ՄԿ 10).
- ✓ Դպրոցի կրթական գործընթացները բարելավելու, արդյունավետությունը բարձրացնելու, նախագծեր ղեկավարելու կարողություն (ՄԿ 11).
- ✓ Ուսուցման գործընթացի որակի ապահովման, ուսումնադաստիարակչական գործընթացի դիագնոստիկա և մոնիտորինգ իրականացնելու, ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունքները կանխատեսելու կարողություն (ՄԿ 12):

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄՁԿ) ձևավորմանը:

- ✓ քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
  - ✓ թիմային աշխատանք,
  - ✓ միջանձնային ունակություններ,
  - ✓ միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն,
  - ✓ այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն,
  - ✓ բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,
  - ✓ միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն,
- բարոյական արժեքներ:

Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/150ժամ	
Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	36	

Գործնական աշխատանք	30	
Մեմինար պարապմունք	-	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	84	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը ընթացիկ քննություն		

1. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները¹ .

• Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

• Մեմինար պարապմունքները խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և

¹ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

- Ինքնուրույն աշխատանքը ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են²

- Ռեֆերատ – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- Գործարար խաղեր – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- Էսսե – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- Կլոր սեղան – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- Նախագծերի մեթոդ – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- Հարցի նախապատրաստման մոդել – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ

---

² Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:

- Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- Աշխատանքային տետր – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- Ձեկույց – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- Հարցազրույց – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

2. Դասավանդման մեթոդներն են՝³ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

3. Ուսումնառության մեթոդներն են⁴՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում...

10. Դասընթացի բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների

³ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁴ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

Թիվ		Բովանդակություն	ուսումնական աշխատանքի ծավալը և տեսակները				ինքնուրույն	անհատական	Թեմայի, բաժնի յուրացման որակի գնահատման ձևը
			դաս.	սեմ.	գործ.	լաբ.			
1	Թեմա 1	Հատուկ մանկավարժության տեսական, մեթոդաբանական հիմքերը, առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները և կապը այլ գիտությունների հետ	4		4		6		սեմինար, մշակումների քննարկում
2	Թեմա 2	Հատուկ մանկավարժության ձևավորման և զարգացման պատմությունը	2		2		6		կոլոքվիում
3	Թեմա 3	Հատուկ կրթության համակարգի բարեփոխումները	2		2		6		բանավեճ, ուսուցման գործընթացի մոդելի կազմում
4	Թեմա 4	Մտավոր զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների կրթադաստիարակչական գործընթացի բովանդակությունը և առաձնահատկությունները:	4		2		8		կոլոքվիում
5	Թեմա 5	Զարգացման թույլ արտահայտված խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացման առաձնահատկությունները, ուսուցման դաստիարակության	2		2		8		սեմինար, մշակումների քննարկում

		հիմնահարցերը							
6	Թեմա 6	Լսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության հիմնախնդիրները, նրանց լուծման տեսությունը և պրակտիկան :	2		2		6		մշակումների քննարկում
7	Թեմա 7	Տեսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման հիմունքներ:	2		2		6		մշակում, խմբային քննարկումներ
8	Թեմա 8	Հենաշարժողական համակարգի խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքների ուղղությունները:	4		2		8		մշակում, խմբային քննարկումներ
9	Թեմա 9	Խոսքի և հաղորդակցման խանգարումներ. լոգոպեդական միջամտության առանձնահատկությունները	4		2		8		սեմինար, մշակումների քննարկում
10	Թեմա 10	Վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումներով երեխաները Աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնությունը, կրթության հիմնախնդիրները:	4		4		8		
11	Թեմա 11	Զարգացման բարդ խանգարումներ	4		4		8		

		ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթական գործընթացի առանձնահատկությունները							
12	Թեմա 12	ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ, ցուցաբերվող աջակցություն	2		2		6		
		Ընդամենը	36		30		84		

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

№	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակման տարի	օրինակների քանակը
Պարտադիր գրականություն			
1	Н.М. Назарова. Специальная педагогика,	М 2004г.	
2.	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2004г.	
3.	Подласый И.П. - Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2003г.	
4	Мудрик А.В.. Введение в социальную педагогику. -	М., 1997.	
5	Подласый И.П.. Педагогика. Том 1, 2. –		
4	Դեֆեկտոլոգիայի հիմունքներ - Մինասյան Ա.Մ.	Երևան, 1980թ.	
5	Հատուկ մանկավարժության բառարան - Ռ.Ն. Ազարյան,	Երևան 2001թ.	
5	Միջբուհական գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու - Հատուկ մանկավարժություն և հոգեբանություն թիվ 8	Երևան 2009	
6	Ներառական կրթությունը Հայաստանում (հոդվածների ժողովածու)	Երևան 2003	
7	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և երիտասարդների ներառում - (մեթոդաբանական ձեռնարկ)	Երևան 2010	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁵
1.	Հատուկ մանկավարժության տեսական, մեթոդաբանական հիմքերը, առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները և կապը այլ գիտությունների հետ՝	Ուսումնասիրել հատուկ մանկավարժության տեսամեթոդական հիմքերը, սահմանել առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները, պարզել կապը այլ գիտությունների հետ՝	4	Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ագարյան, Երան 2016թ.
2.	Հատուկ մանկավարժության ձևավորման և զարգացման պատմությունը՝	Ծանոթանալ հատուկ մանկավարժության զարգացման պատմությանը, կատաել համեմատական վերլուծություն	2	Назарова Спец. Педагогика Москва 2004
3	Հատուկ կրթության համակարգի բարեփոխումները՝	Հատուկ մանկավարժության հիմանխնդիրները ավելի տեսանելի դարձնելու համար ծանոթանալ հատուկ կրթության ուսումնասիրության բնագավառներին՝	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ագարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
4	Մտավոր զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների կրթադաստիարակչական գործընթացի բովանդակությունը և առաձնահատկությունները	Ծանոթանալ օլեգոֆրենոմանկավարժության հիմնական խնդիրներին, մտավոր զարգացման խնդիրների դասակարգմանը, մանկավարժական մոտեցումներին՝	4	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ագարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
5	Զարգացման թույլ արտահայտված խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացման առաձնահատկություն	Ծանոթանալ ՀԶՀ ունեցող երեխաների զարգացման առաձնահատկություններին, կրթադաստիարակչական գործընթացին՝	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ագարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс

⁵ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	ները, ուսուցման դաստիարակության հիմնահարցերը			лекций по Коппек педаг. Москва 2003
6	Լսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության հիմնախնդիրները, նրանց լուծման տեսությունը և պրակտիկան :	Ուսումնասիրել սուրդո մանկավարժության պատմությունը, լսողության խանգարումներ ունեցող երեխաների ուսուցման գործընթացը, նրանց կրթության հիմնախնդիրների լուծման տեսությունը և պրակտիկան	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
7	Տեսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման հիմունքներ:	Ծանոթանալ տեսողության խանգարում ունեցող երեխաների զարգացման առանձնահատկություններին, կրթության դաստիարակության առանձնահատկություններին	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
8	Հենաշարժողական համակարգի խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքների ուղղությունները:	Ուսումնասիրել հենաշարժողական համակարգի խանգարումները Ծանոթանալ մանական ուղեղային կաթված ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքներին	4	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
9	Խոսքի և հաղորդակցման խանգարումներ. լոգոպեդական միջամտության առանձնահատկությունները	Պարզել խոսքի հաղորդակցման խանգարումները, ուսումնասիրել խոսքի խանգարումների տեսակները, լոգոպեդական աշխատանքների ուղղությունները	4	1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է -Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի

				համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
10	Վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումներով երեխաներ՝ Աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնությունը, կրթության հիմնախնդիրները:	Ուսումնասիրել վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումները, աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնության ձևերը, կրթության կազմակերպման հիմնախնդիրները՝	4	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Комплек педаг. Москва 2003
11	Զարգացման բարդ խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթական գործընթացի առանձնահատկությունները՝	Ծանոթանալ զարգացման բարդ խանգարումների տեսակներին, դասակարգմանը և իրականացվող աշխատանքներին՝	4	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է -Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
12	ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ, ցուցաբերվող աջակցություն՝	Ուսումնասիրել ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքները, աջակցության մանկավարժահոգեբանական մոտեցումները՝	2	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Комплек педаг. Москва 2003

12.2.Գործնական պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁶
1.	Հատուկ մանկավարժության տեսական, մեթոդաբանական հիմքերը, առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները և կապը այլ գիտությունների հետ	Ուսումնասիրել հատուկ մանկավարժության տեսամեթոդական հիմքերը, սահմանել առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները, պարզել կապը այլ գիտությունների հետ	4	Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ.
2.	Հատուկ մանկավարժության ձևավորման և զարգացման պատմությունը	Ծանոթանալ հատուկ մանկավարժության զարգացման պատմությանը, կատաել համեմատական վերլուծություն	2	Назарова Спец. Педагогика Москва 2004
3	Հատուկ կրթության համակարգի բարեփոխումները	Հատուկ մանկավարժության հիմանխնդիրները ավելի տեսանելի դարձնելու համար ծանոթանալ հատուկ կրթության ուսումնասիրության բնագավառներին	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Компек педаг. Москва 2003
4	Մտավոր զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների կրթադաստիարակչական գործընթացի բովանդակությունը և առաձնահատկությունները	Ծանոթանալ օլեգոֆրենոմանկավարժության հիմնական խնդիրներին, մտավոր զարգացման խնդիրների դասակարգմանը, մանկավարժական մոտեցումներին	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Компек педаг. Москва 2003
5	Զարգացման թույլ	Ծանոթանալ ՀԶՀ ունեցող երեխաների	2	Հատուկ մանկավարժություն

⁶ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, IԳ 2 և այլն

	արտահայտված խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները, ուսուցման դաստիարակության հիմնահարցերը	զարգացման առանձնահատկություններին, կրթադաստիարակչական գործընթացին		թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
6	Լսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության հիմնախնդիրները, նրանց լուծման տեսությունը և պրակտիկան :	Ուսումնասիրել սուրդո մանկավարժության պատմությունը, լսողության խանգարումներ ունեցող երեխաների ուսուցման գործընթացը, նրանց կրթության հիմնախնդիրների լուծման տեսությունը և պրակտիկան	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
7	Տեսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման հիմունքներ:	Ծանոթանալ տեսողության խանգարում ունեցող երեխաների զարգացման առանձնահատկություններին, կրթության դաստիարակության առանձնահատկություններին	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
8	Հենաշարժողական համակարգի խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքների ուղղությունները:	Ուսումնասիրել հենաշարժողական համակարգի խանգարումները Ծանոթանալ մանական ուղեղային կաթված ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքներին	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
9	Խոսքի և հաղորդակցման խանգարումներ. լոգոպեդական միջամտության առանձնահատկություն	Պարզել խոսքի հաղորդակցման խանգարումները, ուսումնասիրել խոսքի խանգարումների տեսակները, լոգոպեդական աշխատանքների ուղղությունները	2	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է -Եր., 2003:

	նները			2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007: Բաց ֆայլ
10	Վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումներով երեխաներ՝ Աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնությունը, կրթության հիմնախնդիրները:	Ուսումնասիրել վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումները, աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնության ձևերը, կրթության կազմակերպման հիմնախնդիրները	4	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коплек педаг. Москва 2003
11	Զարգացման բարդ խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթական գործընթացի առանձնահատկությունները	Ծանոթանալ զարգացման բարդ խանգարումների տեսակներին, դասակարգմանը և իրականացվող աշխատանքներին	4	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Ք -Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007: Բաց ֆայլ
12	ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ, ցուցաբերվող աջակցություն	Ուսումնասիրել ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքները, աջակցության մանկավարժափոփանական մոտեցումները	2	Հատուկ մանկավարժություն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коплек педаг. Москва 2003

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնա սիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁱ	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁱⁱ
1.	Ներառական կրթության տեսական հիմքերը:	Ներ. կրթ. իրավական հիմքերը	Ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007:
2	Կրթություն բոլորի համար» օրենքի ստեղծման պատմությունը:	Կրթություն բոլորի համար» օրենքի ստեղծման պատմությունը:	Մշակում		Բանավոր ներկայացում	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007:

3	Ներառական ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպումը նախադպրոցական հաստատություններում:	Ն/Կ հիմնախն դիրքերը նույն-երում	Ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007: Բաց ֆայլ
4	Հանրակրթական դպրոցի վերակառուցումը որպես ներառական ուսուցման կարևոր նախապայման:	Ն/կ գաղա. բովանդ.	Ռեֆերատ		Հարցազրույց	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար: -Եր., 2007:

5	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի աշխատանքի բովանդակությունը:	Գնահատում, աջակցության կազմակերպում թիմի անդամների գործառույթ.	մշակում		գործարար խաղ	1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
6	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների գործունեության բովանդակությունը:	Դպրոցական տարածքային մակարդակներում մատուցվող ծառայություններ	մշակում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

7	Մանկավարժահոգեբանական աջակցող թիմի անդամների գործառույթները:	Հատուկ մանկավարժի, հոգեբանի, սոց.մանկավարժի, ուսուցչի օգնականի աշխատանքային պարտականությունները	մշակում		Գործարար խաղ	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
8	Հանրակրթական դպրոցի առջև դրված հոգեբանամանկավարժական պահանջները:	Հանրակրթական դպրոցի առջև դրված հոգեբանամանկավարժական պահանջները:	ռեֆերատ		Բանավոր ներկայացում	1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ

9	Տնօրենի և փոխտնօրենների աշխատանքի բովանդակությունն ու խնդիրները ներառական ուսուցման պայմաններում:	Տնօրենի, փոխտնօրենների աշխատանքները	մշակում		գործարար խաղ	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:
10	Հատուկ մանկավարժի աշխատանքի բովանդակությունն ու խնդիրները ներառական ուսուցման պայմաններում:	հատուկ մանկավարժի աշխատանքները	մշակում		հարցազրույց	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1.Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2.Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

11	Հանրակրթական դպրոցներում ներառական կրթության կազմակերպման հիմնախնդիրները	ն/կ կազմակերպում, հիմնախնդիրները	մշակում		Գործարար խաղ	1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007: Բաց ֆայլ
12	Մանկավարժական մեթոդները ներառական ուսուցման մեջ:	մեթոդներ ի տեխնոլոգիաների տեսակները	Բանավոր ներկայացում		Իրավիճակի վերլուծություն	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике, М. 2004г. Բաց ֆայլ 1. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/Է - Եր., 2003: 2. Ներառման ուղեցույց՝ ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար:-Եր., 2007:

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան	SMART –էլեկտրոնային կարողություններով լսարան
Նյութեր աշխատանքների համար	Տեսաերկրներ, էլեկտրոնային կազմված մանկավարժական իրավիճակներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, էլ. գրատախտակ, պրոեկտոր

Համակարգչային ծրագրեր	Windows, MS office: Power Point, Word, Excel, Google, Adobe Reader,
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի⁷

14.1 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր

⁷«Վանաձորի Յ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

14.2 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Դեֆեկտոլոգիայի զարգացումը արևմտյան Եվրոպայում:
2. Դեֆեկտոլոգիայի կայացումը Ռուսաստանում:
3. Դեֆեկտոլոգիայի զարգացումը Հայաստանում:
4. Ի՞նչ է «Անոմալիա»-ն:
5. Մանկական անոմալիայի առաջացման պատճառները, արտահայտման բնույթն ու ձևերը:
6. Պայքար մանկական անոմալիաների դեմ:
7. Դեֆեկտոլոգիայի ասպեկտները:
8. Դեֆեկտոլոգիայի բնագավառները:
9. Դեֆեկտոլոգիայի առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները:
10. Դեֆեկտոլոգիայի կատեգորիաները:
11. Կապը այլ գիտությունների հետ:
12. Նորմայի տարբերակները:
13. Տարիքային ճգնաժամեր. դրսևորումները, նորագոյացությունները.
ա/ 3 տարեկանի ճգնաժամ, նախադպրոցական տարիքի ճգնաժամ,
բ/ կրտսեր դպրոցական տարիք
գ/ միջին դպրոցական տարիք
դ/ ավագ դպրոցական տարիք
- 14 Սակավամտության էությունը և բնութագիրը:
- 15 Օլիգոֆրենիա (սակավամտություն), դասակարգումը:
- 16 Օլիգոֆրեն երեխաների զարգացման առանձնահատկությունները:
- 17 Գլխուղեղի ընթացիկ հիվանդություններ:
- 18 Հատուկ դպրոցները: Կրթությունը և դաստիարակությունը:
- 19 Տեսողության խանգարման պատճառները:
- 20 Տեսողության խանգարում ունեցող երեխաների զարգացման առանձնահատկությունները:

- 21 Տիֆլիսյան կալվածության հիմնական դրույթները:
- 22 Ուսուցման և դաստիարակության խնդիրները:
- 23 Լսողության նշանակությունը: Լսողության կորստի պատճառները:
- 24 Խուլ և թույլ լսող երեխաների զարգացման առանձնահատկությունները:
- 25 Լսողության խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթությունը և դաստիարակությունը:
- 26 Խոսքային խանգարումներ, ընդհանուր բնութագիրը:
- 27 Մանկան խոսքի զարգացումը:
- 28 Խոսքային ապարատ:
- 29 Խոսքային խանգարումների դասակարգումը:
  - Խոսքային խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթությունը և դաստիարակությունը

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ Ընդհանուր մանկավարժություն /011301.00.6/
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա/ 011301.01.6/

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/ /

Վանաձոր 2025

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Դեֆեկտոլոգիա			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	66	Դասախոսություն	36
			Մեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	30
	Ինքնուրույն	84		
Ընդամենը	150			
Ստուգման ձևը	ընթացիկ քննություն,			
Դասընթացի նպատակը	Դեֆեկտոլոգիա դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել կրթության առանձանահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների (կույր, թույլ տեսնող, խուլ, թույլ լսող, սակավամիտ, լեզվական, հենաշարժողական օրգանների, վարքի զարգացման խանգարումներ ունեցող) հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, նրանց կրթության, ուսուցման և դաստիարակության օրինաչափությունները և մեթոդները, ձևավորել մանկավարժական մոտեցումներ, մտածողություն, աշխարհայացք, հմտություններ և կարողություններ հատուկ, շտկող, ներառական կրթություն իրականացնելու գործընթացում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. գիտենա՝ դեֆեկտոլոգիայի հիմնական հասկացությունների իմացություն, դեֆեկտոլոգիայի առարկայի օբյեկտի, խնդիրների, սկզբունքի, նպատակի բացահայտում, դեֆեկտոլոգիայի տեսության, զարգացման պատմության, դիդակտիկայի հիմունքները, զարգացման շեղումներ ունեցող երեխաների հետ տարվող շտկողավերականգնողական աշխատանքների հիմունքները, շտկողամանկավարժական գործունեության մանկավարժական կազմակերպչական հիմունքները, կարողանա՝ դեֆեկտոլոգիայի առարկայական բնագավառների տարբերակում,			

	իմացություն, զարգացման շեղումներ ունեցող երեխաների հետ տարվող շտկողական, վերականգնողական աշխատանքների իմացություն, շտկողամանկավարժական գործունեության մանկավարժական, կազմակերպչական աշխատանքների հիմունքների իմացություն, ներառական կրթության հիմնախնդրի իմացություն, մասնագիտական գրականության ուսումնասիրման, վերապատրաստման, վերլուծման իմացություն, ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառում: ներկայացնել դաստիարակության հիմնական հասկացությունները, իմաստավորել ինքնադաստիարակության կարևորությունը, իմաստավորել դաստիարակության կազմակերպման ձևերը, ներկայացնել դաստիարակության տեխնոլոգիաները, կարևորել դաստիարակին ներկայացվող գործառույթները, կոմպետենցիաները, տրամաբանել մասնագիտական կոմպետենտության ձեռքբերման պահանջները արագ կողմնորոշվել տարաբնույթ դաստիարակչական իրավիճակներում, տիրապետի մանկավարժական տեխնիկային, տիրապետի կոլեկտիվի տեսական հիմունքներին, տիրապետի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների շեղումների պատճառներին, կանխարգելման, շտկման ուղիներին, ուսուցման, դաստիարակության, հանրօգուտ աշխատանքին նախապատրաստելու ներառման գործընթացի հիմնախնդիրներին, պատճառաբանված ձևով կբացահայտեն երեխաների հետ տարվող վերականգնողական, շտկողական աշխատանքների յուրահասկությունը, կկարողանան տիրապետել շտկման մեթոդներին, ձևերին, դեֆեկտոլոգիայի վերականգնող մեթոդների կիրառմամբ կկարողանան ճիշտ տարբերակել զարգացման մտավոր և ֆիզիկական խնդիրներ ունեցող երեխաների կրթական կարիքը, հատուկ, ինտեգրացված, ներառական կրթություն իրականացնելիս կկարողանան աշխատել գիտական, մեթոդական գրականությամբ, ժամանակակից տեխնոլոգիաներով: մանկավարժական վարպետությանը
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա1 Հատուկ մանկավարժության տեսական, մեթոդաբանական հիմքերը, առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները և կապը այլ գիտությունների հետ՝

	Թեմա2 Հատուկ մանկավարժության ձևավորման և զարգացման պատմությունը Թեմա3 Հատուկ կրթության համակարգի բարեփոխումները Թեմա4 Մտավոր զարգացման խնդիրներ ունեցող երեխաների կրթադաստիարակչական գործընթացի բովանդակությունը և առանձնահատկությունները Թեմա5 Զարգացման թույլ արտահայտված խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները, ուսուցման դաստիարակության հիմնահարցերը Թեմա 6 Լսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության հիմնախնդիրները, նրանց լուծման տեսությունը և պրակտիկան : Թեմա 7 Տեսողության խանգարումներ ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման հիմունքներ: Թեմա 8 Հենաշարժողական համակարգի խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթադաստիարակչական աշխատանքների ուղղությունները: Թեմա 9 Խոսքի և հաղորդակցման խանգարումներ. լոգոպեդական միջամտության առանձնահատկությունները Թեմա 10 Վարքի և հուզականային ոլորտի խանգարումներով երեխաները Աուտիզմ ունեցող երեխաներին ցուցաբերվող մանկավարժական օգնությունը, կրթության հիմնախնդիրները: Թեմա 11 Զարգացման բարդ խանգարումներ ունեցող երեխաների հետ իրականացվող կրթական գործընթացի առանձնահատկությունները Թեմա 12 ԿԱՊԿՈՒ երեխաներ ունեցող ընտանիքներ, ցուցաբերվող աջակցություն
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Սեմինար, բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, քննություն
Գրականություն	1. Նիժնի՝ Ի.Ի. Իսախանով, „ Ինձե՜ս“, 2004թ.

	2. Իծնիստի ճիշդագծային լիցենզիա – Ա.Ա. Անիսյան, Ի.Է. Էնդերսոն, Ի.Ա. Բեյնսոն, Ինդեպ 2002թ. 3. Է.Ի. Դեմյան – ԷՕԾԾ ճիշդագծային լիցենզիա – Ինդեպ 2003թ. 4. Դեֆեկտոլոգիայի հիմունքներ – Մինասյան Ա.Մ., Երևան, 1980թ. 5. Հատուկ մանկավարժության բառարան – Ռ.Ն. Ազարյան, Երևան 2001թ. 6. Հատուկ մանկավարժություն և հոգեբանություն – «Գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու» – Ռ.Ն. Ազարյան, Երևան 2003թ. 7. Ա.Ն. Լեոնտ – «Հոգեկանի զարգացման պրոբլեմները» 8. Միջբուհական գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու – Հատուկ մանկավարժություն և հոգեբանություն թիվ 8 – Երևան 2009 9. Ներառական կրթությունը Հայաստանում (հոդվածների ժողովածու) - Երևան 2003 10. Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և երիտասարդների ներառում – (մեթոդաբանական ձեռնարկ), - Երևան 2010 11. Ազդեցիկ վարքի դրսևորումներով երեխան ընտանիքում – Հ. Ռ. Օհանյան Երևան «Ասողիկ» հրատարակչություն 2008 թ. 12. Այս զարմանահրաշ հեքիաթների աշխարհում – Թ. Հարությունյան Երևան «Ասողիկ» հրատարակչություն 2008 թ. 13. Հատուկ կրթություն գիտամեթոդական տեղեկատու – 2 պրակ, Երևան 2009 14. Հատուկ կրթություն գիտամեթոդական տեղեկատու – 1 պրակ, Վ. Ա. Կատինյանի խմբ., Երևան 2009

	15. Համացանց:

Առկա ուսուցման համակարգ

ⁱ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
ⁱⁱ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն